

Nr 662

Av herrar **Pettersson** i Dahl och **Staxäng**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 153, angående en reform av den territoriella pastoratsindelningen och den församlingsprästerliga organisationen i riket m. m.*

Det i propositionen nr 153 framlagda förslaget till reform av den territoriella pastoratsindelningen och den församlingsprästerliga organisationen synes i stort sett väl avvägt. De allmänna normerna bör givetvis få en så smidig utformning, att reformen kan anpassas efter bygdernas olika förutsättningar att lösa de kyrkliga uppgifterna. I det syftet bör enligt vår mening några detaljer särskilt uppmärksammas.

Pastoratsindelningssakkunniga har som riktlinje för indelningsreformen förordat principiell anknytning av pastoratsindelningen till den nuvarande borgerliga kommunindelningen men dock inte någon generell kongruens mellan pastoratet och kommunen. Departementschefen har anslutit sig till de sakkunnigas uppfattning att pastoraten i princip bör ha anknytning till den borgerliga kommunen men samtidigt framhållit "att avvikelser därifrån ibland skall kunna ske".

Av 1 369 pastorat den 1 januari 1952 bröt 224 eller ungefär 16 procent kommunindelningen, i det att de omslöt även del av annan kommun. Enligt det av pastoratsindelningssakkunniga uppgjorda utkastet till ny pastoratsindelning skulle av däri (utom Stockholms stad) upptagna 1 157 pastorat endast 37 eller något mer än tre procent komma att innefatta delar av olika kommuner.

Det är givetvis ur vissa synpunkter, exempelvis vad beträffar möjligheter till samarbete i förvaltnings- och liknande angelägenheter, till fördel, om kommunindelningen och pastoratsindelningen sammanfaller. I så stor utsträckning som möjligt bör därför pastoratsindelningen anknytas till den nuvarande borgerliga kommunindelningen. Men i en hel del fall skulle en sådan anknytning vara till skada för det kyrkliga livet. I propositionen har, såsom framhållits, ingen generell kongruens förordats. Det synes dock angeläget, att de kyrkliga förhållandena tillmätas större vikt. Kongruens mellan pastorat och borgerlig kommun bör eftersträvas endast i de fall, då detta kan ske utan men för det kyrkliga arbetet. I åtskilliga fall kan den för de kyrkliga uppgifterna bästa lösningen uppnås endast om pastoratet även i fortsättningen får bryta den borgerliga kommunindelningen. Som norm för pastoratsindelningen bör därför gälla, att de kyrkliga synpunkterna härvid i första hand skall få vara avgörande.

För den egentliga landsbygden och jordbruksbygden måste enprästpastoratet alltjämt anses som den lämpligaste indelningstypen. Det bör därför komma till användning i så stor utsträckning som förhållandena medger. Den av pastoratsindelningssakkunniga med deras utkast åskådliggjorda nya indelningen (utom Stockholms stad) omfattar av däri ingående sammanlagt 1 157 pastorat 253 enprästpastorat. Inom ecklesiastikdepartementet har en undersökning gjorts bl. a. i syfte att utröna i vad mån utrymme kunde ges för ett bibehållande inom landsbygdsdelarna av enprästpastorat i något större utsträckning. Undersökningen gav preliminärt till resultat en ökning av antalet enprästpastorat med sammanlagt 55 i förhållande till det i de sakkunnigas utkast redovisade totalantalet. Departementschefen räknar i propositionen med att ökningen av antalet enprästpastorat i förhållande till vad de sakkunniga beräknat skall uppgå till 30.

Det synes icke lämpligt att på förhand fastställa något visst antal enprästpastorat. Såsom kyrkomötesutskottet framhållit, måste emellertid skälen för enprästpastorat på landsbygden väga tyngre än nackdelarna därav. Det framstår därför som önskvärt, att vid reformens genomförande möjligheter öppnas för inrättande av så många enprästpastorat som ur praktiska synpunkter befinnes erforderligt. Ur kostnadssynpunkt kan knappast några avgörande invändningar resas häremot.

I propositionen förordas, att minimitalet i fråga om folkmängd för bildande av landsbygdspastorat för en präst skall vara 2 000 personer och arealsiffran två kvadratmil. Det måste emellertid uppmärksammas, att församlingsarbetet på landsbygden kan vara mera betungande än i tätorterna, i det att prästerna i landsförsamlingarna ofta inte kan få lekmanamedhjälpare i samma utsträckning som prästerna i tätortsförsamlingarna. Det gäller exempelvis arbetet inom söndagsskolor, ungdoms- och studiearbetet, verksamheten inom syföreningar m. m. Det synes lämpligt, att ifrågavarande minimala sänkes till 1 800 personer resp. 1,7 kvadratmil.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 153 måtte beakta vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 april 1957

Anders Pettersson
i Dahl

Ernst V. Staxäng